

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงาน
แนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ใน
บทนี้ได้มีการนำเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนว

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 452 คน จำแนกเป็น
ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 226 คน และครูแนะแนว จำนวน 226 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 210 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
โดยเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่ม
ตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน ได้กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และครูแนะแนว จำนวน 105 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวทั้ง 6 ขั้นตอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานจัดการงานแนะแนวทั้ง 6 ขั้นตอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/FW (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวทั้ง 6 ขั้นตอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนวทั้ง 6 ขั้นตอน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนว

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแนะแนว จำนวน 17 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้จากการนำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบสร้างคำถาม เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

- 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1
- 2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาจากปัญหาที่มีค่าสูงสุดจากขั้นตอนที่ 1 จัดเป็นข้อสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน โดยผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอผลในรูปตาราง เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 1 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี และขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน นอกนั้น มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

1.1 ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว โดยภาพรวมและรายข้อมีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

1.2 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8 มีการประชาสัมพันธ์ให้ครูทุกคนรับทราบและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานแนะแนว และมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 มีการกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการในการพัฒนางานแนะแนว นอกนั้นมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

1.3 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3 มีการกำหนดขอบข่ายแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน และ ข้อ 5 มีการพิจารณาและอนุมัติโครงการงานแนะแนวตามแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 จัดประชุมคณะกรรมการแนะแนวเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี นอกนั้น มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

1.4 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 มีการบันทึกปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานโครงการ/แผนงาน นอกนั้น มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอต่อฝ่ายบริหาร โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 มีการจัดทำตัวบ่งชี้และเครื่องมือประเมินผลโครงการ / แผนงานที่กำหนดไว้ และ ข้อ 4 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรายงานผลการบริหารงานแนะแนวทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา นอกนั้น มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนางาน โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 นำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจ นอกนั้น มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก

2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว และ ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนางาน และมีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย 1 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว นอกนั้นมีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ไม่มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาประกอบในการคัดสรรคณะกรรมการแนะแนว นอกนั้นมีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

2.2 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการในการพัฒนางานแนะแนวไม่ได้เกิดจากปัญหาที่แท้จริง และข้อ 8 ขาดการวางแผนเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้ครูทุกคนรับทราบและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานแนะแนว นอกนั้นมีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก

2.3 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 การพิจารณาความจำเป็นของโครงการที่จะกำหนดไว้ในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปีไม่ได้พิจารณาในรูปของคณะกรรมการ และข้อ 4 โครงการ / งาน / กิจกรรม ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้รับบริการ นอกนั้น มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

2.4 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานโครงการ/แผนงานไม่ได้นำไปปรับปรุงแก้ไข นอกนั้น มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

2.5 ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอต่อฝ่ายบริหาร โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 การจัดทำตัวบ่งชี้และเครื่องมือประเมินผลโครงการ/แผนงานที่กำหนดไว้ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุมตัวบ่งชี้ และ ข้อ 5 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรายงานผลการบริหารงานแนะแนวทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ไม่ได้กำหนดรูปแบบวิธีการที่ชัดเจน นอกนั้น มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย

2.6 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนางาน โดยภาพรวมมีปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาข้อ พบว่า มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ไม่นำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงพัฒนางานแนะแนว นอกนั้น มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สรุปได้ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับแรก ควรจัดการบริหารงานแนะแนวโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ควรเปิดโอกาสให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจของงานแนะแนวเป็นอย่างดี

3.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับแรก ควรบริหารงานแนะแนวในรูปของคณะกรรมการ โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน และควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ของการแนะแนว มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน และผู้ปกครอง

3.3 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับแรก ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการพัฒนางานแนะแนวโดยมีการกำกับ ติดตาม และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจงานแนะแนว ควรมีการประเมินผลงานแนะแนว

3.4 ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอฝ่ายบริหาร ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับแรก ควรมีการกำหนดกรอบในการประเมินและควรให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการแก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ควรใช้วิธีการประสานงาน ทำความเข้าใจกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรชุมชนและควรมีการส่งเสริมและพัฒนา จากหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาเช่นการประกวดแข่งขันการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

3.5 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับแรก ควรมีการนำกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพหรือวงจร PDCA มาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนางานแนะแนวและควรมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการแนะแนว

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 1 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว ส่วนขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี และขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว ขั้นตอนการประเมินการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอต่อฝ่ายบริหาร และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนางาน มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย โดยแยกอภิปรายเป็นประเด็น ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีการบริหารงานแนะแนวโดยมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนโดยส่วนหนึ่งให้ครูประจำชั้นเป็นครูแนะแนวด้วยซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วัฒนา พัทธราวิช (2542 : 186) และประพิณ จินตวรรณ (ประพิณ จินตวรรณ 2529 อ้างถึงใน รวีวรรณ ชินะตระกูล 2537 : 230) ที่กล่าวไว้ว่าควรจัดหาสถานที่ของห้องแนะแนวที่เหมาะสมแล้วคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะดำเนินการแนะแนวได้ ผู้บริหารควรตั้งคณะกรรมการแนะแนวของโรงเรียน โดยมีครูแนะแนวเป็นหัวหน้าควรแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการแนะแนวของโรงเรียนออกเป็น 3 ฝ่ายคือ 1. ฝ่ายรวบรวมข้อมูลนักเรียนและติดตามผล 2. ฝ่ายบริการสนเทศ 3. ฝ่ายให้คำปรึกษาและจัดวางตัวนักเรียน ครูประจำชั้นเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่คอยช่วยเหลือและประสานงานแนะแนวของโรงเรียนคือเป็นผู้นำโครงการจากฝ่ายต่างๆ ไปปฏิบัติ และชักจูงให้นักเรียนมารับบริการแนะแนวของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลในชุมชนควรมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดบริการแนะแนวของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 22) เสนอไว้ว่ารูปแบบการบริหารงานแนะแนวที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ได้แก่การดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการแนะแนวของโรงเรียน โดยมีผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ ครูทุกคนหรือบางส่วนเป็นกรรมการ และครูแนะแนวเป็นผู้ประสานงานหรือเลขานุการ

1.2 สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี และขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนพัฒนา มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บางโรงเรียนขาดครูผู้สอนจึงทำให้ครูมีไม่เพียงพอสำหรับทำหน้าที่งานแนะแนวอย่างเต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภาระดี พันธุ (2529 : 243) ที่กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติงานแนะแนวไม่มีเวลาที่จะแนะแนวได้อย่างเต็มที่เนื่องจากมีภาระการสอนมากเกินไป

1.3 สภาพการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว ขั้นตอนการประเมินการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอต่อฝ่ายบริหาร และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนางาน มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร ครูไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวเช่นการกำหนดนโยบายด้านการแนะแนวการปฏิบัติงาน และการประเมินผลตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานแนะแนว และบางโรงเรียนมีบุคลากรที่ไม่เพียงพอในการที่จะจัดงานแนะแนวได้อย่างเต็มที่ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญ ทรวงชัยกุล (2533 : 551) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานแนะแนวไว้พอสรุปสาระสำคัญได้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนควรจะมีบทบาทในการบริหารงานแนะแนว 2 บทบาท คือ บทบาทในการเริ่มต้นงานแนะแนวและบทบาทในการสนับสนุนงานแนะแนวประสิทธิ์ พงษ์อักษร (2537:124-126) ที่กล่าวว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากรฝ่ายแนะแนวเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณงานแนะแนวมาก มีการกำหนดงานความรับผิดชอบของบุคลากรชัดเจน ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนางาน ส่วนขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการประเมินการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอต่อฝ่ายบริหาร มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย โดยแยกอภิปรายเป็นประเด็น ดังนี้

2.1 ปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและคณะกรรมการแนะแนวไม่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดี .สจิวัด

กองเกอร์ (2545 : 22-23) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรเป็นผู้ริเริ่มให้โรงเรียนกำหนด จุดมุ่งหมายและนโยบายของงานแนะแนวกำหนดโครงการแนะแนว ให้เป็นลายลักษณ์อักษร มอบหมายงานตามโครงการให้เหมาะสมกับบุคลากรจัดให้มีการประเมินผล และปรับปรุงโครงการแนะแนวเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน เข้าใจและสนับสนุนโครงการแนะแนว ช่วยเหลือบุคลากรวางแผนและปฏิบัติงานตามโครงการแนะแนว

2.2 ปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนพัฒนา และขั้นตอนการประเมินการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอต่อฝ่ายบริหาร มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถานศึกษาไม่เข้าใจและให้ความสำคัญงานแนะแนวเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมิตเชลล์ และจีสเบอร์ส (Mitchell and Gysbers 1978 : 23) ที่กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานเพื่อให้โปรแกรมแนะแนวประสบผลสำเร็จนั้นมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน 2) การกำหนดรูปแบบ 3) การนำไปใช้และการประเมินผล

2.3 ปัญหาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนว มีปัญหาการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้การบริหารเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัฒนา พัชรวานิช (2542 : 206) ที่กล่าวไว้ว่า บุคลากรที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในบริการแนะแนวนับว่าเป็นหัวใจของการบริหารงานแนะแนวความตั้งใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน การให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันจะช่วยให้บริการแนะแนวสามารถก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว

3. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยนำประเด็นที่เป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละขั้นตอนมาอภิปราย ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจัดการบริหารงานแนะแนวโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ควรเปิดโอกาสให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย และผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจของงานแนะแนวเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะผลการวิจัยของ วิชัย ศรีสมบัติ (2541 : 37) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดและการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และรูปแบบการบริหารแบบคณะกรรมการรับผิดชอบต่อการจัดทำนโยบายเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแนะแนว

3.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้เชี่ยวชาญมี

สำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยของ วัฒนา วัชรานิช (2542 : 208) ที่กล่าวว่า อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่นับว่าเป็นคนสำคัญที่สุดของบริการ เนะแนว ต้องเป็นผู้นำของบริการเนะแนว ต้องให้การสนับสนุนการเนะแนว ช่วยชี้แจงให้ บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการเนะแนวรวมทั้งโครงการของโรงเรียนที่ เกี่ยวข้องกับบริการเนะแนว

3.3 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการพัฒนางานเนะแนวโดยมีการกำกับ ติดตามและเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจงานเนะแนว ควรมีการประเมินผลงานเนะแนวซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ผลการ วิจัยของเจียรนัย ทรงชัยกุล (2533 : 551-554) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้สนับสนุนให้มีการติดตามและประเมินผลงาน เพื่อจะได้รู้ว่าการเนะแนวมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างรวมทั้ง หาแนวทางปรับปรุงแก้ไข

3.4 ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอฝ่ายบริหาร ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการกำหนดกรอบในการประเมินและควรจัดให้ ความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการแก่บุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ควรใช้วิธีการประสานงาน ทำความเข้าใจกับครู นักเรียนผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรชุมชน และ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาจากหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา เช่นการประกวดแข่งขันการจัด กิจกรรมเนะแนวดีเด่นของโรงเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 29) ที่กล่าวว่า การประเมินนั้น เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาไม่ใช่การตัดสินถูก-ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531 : 317-318) และกรมวิชาการ (2537 : 12) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหาร โรงเรียนต้องทำหน้าที่ประสานงานระหว่างชุมชนและชี้แจง และทำความเข้าใจกับคณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนอยู่เสมอ กรมวิชาการ (2545 : 4-5) กล่าวว่า วิสัยทัศน์การเนะแนวมิติใหม่ มุ่งให้ การเนะแนวชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพแก่ทุกคนในทุกช่วงชีวิต โดยให้ชุมชนในสังคม มีบทบาท และมีส่วนร่วมในกระบวนการเนะแนวอย่างกัลยาณมิตร

3.5 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรนำกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพหรือวงจร PDCA มาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนา งานเนะแนวและควรมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการเนะแนวซึ่งสอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะผลการวิจัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การ มหาชน) (2542 : 12) ที่กล่าวว่า ควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากร และจัดให้ มีกลไกการดำเนินงาน บุคลากรทุกคนและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันตรวจสอบและ

ร่วมกันปรับปรุง สมบูรณ์ ดันยะ (2545 : 184-185) กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติควรกำหนดการประเมินไปใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเป็น ถ้าเป็นการประเมินการเรียนการสอนครูสามารถนำผลการประเมินในเรื่องต่อไปนี้ปรับปรุงการทำงานเช่นการซ่อมเสริมให้นักเรียนที่ยังไม่รอบรู้ตามจุดประสงค์หรือกลุ่มพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนว ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการกำหนดนโยบายและการบริหารงานแนะแนว สถานศึกษาควรจัดการบริหารงานแนะแนวโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยเปิดโอกาสให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจของงานแนะแนวเป็นอย่างดี
2. จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนว ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี สถานศึกษาควรบริหารงานในรูปของคณะกรรมการโดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนและมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการแนะแนวและมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง
3. จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนว ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการพัฒนางานแนะแนวโดยมีการกำกับ ติดตามและเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจงานแนะแนว ควรมีการประเมินผลงานแนะแนว
4. จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนว ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลเสนอฝ่ายบริหาร สถานศึกษาควรมีการกำหนดกรอบในการประเมินและควรจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมิน โครงการแก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ควรใช้วิธีการประสานงาน ทำความเข้าใจกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรชุมชน และควรมีการส่งเสริมและพัฒนา จากหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา เช่นการประกวดแข่งขันการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
5. จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการบริหารจัดการงานแนะแนว ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา โรงเรียนควรนำกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพ

หรือวงจร PDCA มาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนางานแนะแนวและควรมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการแนะแนว

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการงานแนะแนวของสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาแนะแนวโดยการศึกษาเชิงคุณภาพ
2. ควรมีการศึกษา วิจัย เพื่อติดตามผลการพัฒนางานแนะแนวตามแผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.(2545-2549)